

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

دانشکده : فیزیک

گروه : فیزیک حالت جامد

عنوان:

رشد و مشخصه یابی لایه های نازک CuAlO_2

دانشجو: بنت الهدی حمیدی

اساتید راهنما:

دکتر مرتضی ایزدی فرد

دکتر محمد ابراهیم قاضی

استاد مشاور:

دکتر بهرام بهرامیان

پایان نامه ارشد جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

بهمن ماه ۱۳۹۰

دانشگاه صنعتی شاهرود

دانشکده : فیزیک

گروه : حالت جامد

پایان نامه کارشناسی ارشد (رساله دکتری) آقای / خانم بنت الهدی حمیدی سابقی

تحت عنوان:

رشد و مشخصه یابی لایه های نازک CuAlO_2

در تاریخ ۹۰/۱۱/۱۷ توسط کمیته تخصصی زیر جهت اخذ مدرک کارشناسی ارشد

(رساله دکتری) مورد ارزیابی و با درجه عالی مورد پذیرش قرار گرفت.

امضاء	اساتید مشاور	امضاء	اساتید راهنمای
	نام و نام خانوادگی : بهرام بهرامیان		نام و نام خانوادگی : دکتر مرتضی ایزدی فرد
	نام و نام خانوادگی :		نام و نام خانوادگی : دکتر محمد ابراهیم قاضی

امضاء	نماينده تحصيلات تكميلي	امضاء	اساتيد داور
	نام و نام خانوادگی : دکتر محمد رضا شجاعی		نام و نام خانوادگی : دکتر سعید حسامی پیله رود
			نام و نام خانوادگی : دکتر هادی عربشاهی
			نام و نام خانوادگی :
			نام و نام خانوادگی :

قدردانی

سپاس خداوندگار حکیم را که با لطف بی کران خود، آدمی را زیور عقل آراست.

در آغاز وظیفه خود می دانم از زحمات بی دریغ اساتید راهنمای خود، جناب آقای دکتر مرتضی ایزدی فرد و جناب آقای دکتر محمد ابراهیم قاضی، صمیمانه تشکر و قدردانی کنم که قطعاً بدون راهنمایی های ارزنده آنها، این مجموعه به انجام نمی رسد. از جناب آقای دکتر بهرام بهرامیان که زحمت مطالعه و مشاوره این رساله را تقبل فرمودند و در آماده سازی این رساله، به نحو احسن اینجانب را مورد راهنمایی قرار دادند، کمال امتنان را دارم.

بنت الهدی حمیدی سابقی

بهمن ماه ۱۳۹۰

تعهد نامه

اینجانب بنت الهدی حمیدی سابقی تأیید می نمایم که مطالب مندرج در این پایان نامه نتیجه تحقیقات خودم می باشد و در صورت استفاده از نتایج دیگران مرجع آن را ذکر نموده ام.

تاریخ و امضاء

کلیه حقوق مادی مترتب از نتایج مطالعات ، آزمایشات و نوآوری ناشی از تحقیق موضوع این پایان نامه متعلق به دانشگاه صنعتی شهرورد می باشد.

۱۳۹۰ هفدهم بهمن ماه

چکیده

در این پایان نامه لایه های نازک اکسید مس آلومینیوم (CuAlO_2) با ضخامت متوسط 150 nm به روش سل - ژل چرخشی و غوطه وری آماده شدند. به منظور بدست آوردن شرایط بهینه سنتز این نمونه ها، اثر پارامتر هایی نظیر نوع زیرلایه، دمای خشک سازی و دمای بازپخت، اتمسفر محیط بازپخت و نسبت مولی آلومینیوم به مس روی خواص ساختاری و اپتیکی نمونه ها بررسی شد. نتایج این مطالعه نشان داد که برای تبلور ساختار بلوری CuAlO_2 ، انجام عملیات بازپخت در دماهایی در حدود 1100°C - 750°C ضروری است. همچنین محیط بازپخت (خلاء یا گاز بی اثر) می تواند خواص ساختاری و اپتیکی لایه ها تحت تاثیر قرار دهد. مقایسه نتایج بدست آمده نشان دادند که عملیات بازپخت در محیط آرگون منجر به تولید نمونه هایی با کیفیت اپتیکی و ساختاری نسبتاً بهتری می شوند.

همچنین این مطالعه نشان داد که انتخاب دمای خشک سازی مناسب نیز می تواند روی خواص ساختاری و اپتیکی نمونه ها تاثیر مستقیم داشته باشد. نتایج این بررسی نشان داد که دمای خشک سازی مناسب برای لایه های نازک CuAlO_2 به روش سل - ژل چرخشی روی زیرلایه کوارتز دمای 400°C می باشد. اثر ضخامت لایه نیز روی خواص ساختاری و اپتیکی لایه های نازک اکسید مس آلومینیوم بررسی شد. این بررسی نشان داد که لایه با ضخامت 140 nm از کیفیت ساختاری و اپتیکی بهتری در مقایسه با لایه با ضخامت 180 nm برخوردار هستند.

در این کار اثر نسبت مولی Al/Cu نیز روی خواص ساختاری و اپتیکی نمونه ها بررسی شد. به این منظور کیفیت اپتیکی و ساختاری نمونه های تهیه شده با نسبت های مولی $0/8$ ، $1/8$ و $1/2$ بررسی شد. نتایج این بررسی نشان داد که کیفیت ساختاری و اپتیکی نمونه دارای نسبت مولی $0/8$ بهتر از سایر نمونه ها است.

کلمات کلیدی: لایه های نازک، سل - ژل، خواص ساختاری و اپتیکی.

مقاله استخراج شده از این پایان نامه:

[۱] بنت‌الهدی حمیدی، مرتضی ایزدی فرد، محمد ابراهیم قاضی، بهرام بهرامیان، بررسی عملیات حرارتی روی ویژگی های اپتیکی و ساختاری فیم نازک CuAlO_2 تهیه شده به روش سل - ژل، اولین کنفرانس ملی نوآوری ها در در پردازش لایه های نازک و مشخصه های آنها، دی ۱۳۹۰.

فصل اول: اکسید های رسانای شفاف و خواص آنها

۱	-۲- طبقه بندی مواد جامد
۲	-۳-۱- مواد نیمرسانا
۳	-۳-۱-۱- نیمرسانای نوع n و نیمرسانای نوع p
۴	-۳-۱-۲- گاف نواری مستقیم و گاف نواری غیرمستقیم
۵	-۴-۱- ویژگی های لایه های نازک رسانای شفاف اکسیدی
۶	-۴-۱-۱- ویژگی های ساختاری اکسید های رسانای شفاف
۷	-۴-۱-۲- اکسید های نیمرسانای شفاف بر اساس آرایش آئیون و کاتیون
۸	-۴-۱-۳- اکسید های نیمرسانای شفاف بر اساس حامل های اکثریت
۹	-۴-۱-۴- ساختار بلوری اکسید های دلافوسيت
۱۰	-۴-۱-۵- ویژگی های اپتیکی
۱۱	-۴-۱-۶-۱- طول موج لبه جذب
۱۲	-۴-۱-۶-۲- طول موج پلاسمما
۱۳	-۷-۱- ویژگی های الکتریکی CuAlO_2
۱۴	-۷-۱-۱- تهی جاهای اکسیژن در شبکه
۱۵	-۷-۱-۲- وجود عناصر آلائینده
۱۶	-۸-۱- کاربرد های CuAlO_2
۱۷	-۸-۱-۱- سنسور های گازی

فصل دوم: لایه های نازک و مراحل آزمایشگاهی رشد آنها

۱۹	- کاتالیست ۱-۸-۲
۱۹	- وسایل اپتیکی شفاف ۱-۸-۳
۲۰	- مقدمه ۲-۱-۱
۲۱	- لایه نازک ۲-۲-۲
۲۱	- روشهای رشد لایه نازک ۲-۳-۳
۲۳	- سل - ژل ۲-۴-۴
۲۴	- پارامتر های شیمیایی موثر در روش سل - ژل ۲-۴-۱-۱
۲۴	- طول عمر سل ۲-۴-۱-۱-۱
۲۴	- pH محیط سل ۲-۴-۱-۱-۲
۲۵	- پارامتر های فیزیکی موثر در روش سل - ژل ۲-۴-۲-۲
۲۵	- ویژگی های ساختاری زیر لایه ۲-۴-۲-۱
۲۵	- روش انباشت ۲-۴-۲-۲-۲
۲۶	- خشک سازی ۲-۴-۲-۳-۲
۲۶	- بازپخت ۲-۴-۲-۴-۲
۲۶	- مزایای روش سل - ژل ۲-۴-۳-۳
۲۷	- معایب روش سل - ژل ۲-۴-۴-۴-۴
۲۷	- روش کار آزمایشگاهی ۲-۵-۵-۱
۲۷	- تمیز کردن زیرلایه ۲-۵-۱-۱

۲۸	- تهیه لایه نازک ۲-۵-۲
۲۸	- سل - ژل غوطه وری ۱-۲-۵-۲
۲۹	- سل - ژل چرخشی ۲-۲-۵-۲
۳۱	- نگاهی به کارهای قبلی ۶-۲
۳۲	- اثر دمای بازپخت ۱-۶-۲
۳۴	- اثر دمای بازپخت و فشار اتمسفر ۲-۶-۲
۳۸	- نسبت مولی متفاوت ۳-۶-۲

فصل سوم: برخی از روش‌های مشخصه یابی لایه‌های نازک رسانای شفاف

۴۰	- مقدمه ۱-۳
۴۰	- اندازه‌گیری طیف پراش پرتو X (XRD) ۲-۳
۴۳	- روش‌های مشخصه یابی خواص اپتیکی ۳-۳
۴۳	- طیف عبوری اپتیکی (UV-VIS) ۱-۳-۳
۴۴	- تعیین ضخامت ۲-۳-۳
۴۴	- ضریب جذب (α) ۳-۳-۳
۴۵	- گاف نواری ۴-۳-۳
۴۶	- ضریب خاموشی و ضریب شکست ۵-۳-۳
۴۷	- بازتاب اپتیکی ۶-۳-۳
۴۸	- مشخصه یابی الکتریکی ۴-۳
۴۸	- مقاومت ورقه‌ای و مقاومت ویژه ۱-۴-۳

۴۹ آزمایش اثر هال -۲-۴-۳

۵۰ تعیین ضریب هال با استفاده از روش وان در پاو -۳-۴-۳

۵۱ ۳ - میکروسکوپ الکترونی روبشی (SEM)

فصل چهارم: نتایج حاصل از نمونه های سنتز شده

۵۳ ۴ - لایه های نازک اکسید مس آلومینیوم

۵۳ ۴ - استفاده از حلal آب دو بار یونیزه در تهیه سل مورد نیاز برای انباشت نمونه ها

۵۴ ۴ - ۱-۲-۴ - لایه نشانی به روش سل - ژل غوطه وری

۵۴ ۴ - ۱-۲-۴ - بررسی طیف پراش اشعه ایکس

۵۵ ۴ - ۱-۲-۴ - بررسی خواص اپتیکی

۵۷ ۴ - ۲-۲-۴ - لایه نشانی به روش سل - ژل چرخشی

۵۸ ۴ - ۲-۲-۴ - بررسی طیف پراش اشعه ایکس

۵۹ ۴ - ۲-۲-۴ - مورفولوژی نمونه ها

۶۰ ۴ - ۳-۲-۴ - بررسی خواص اپتیکی

۶۴ ۴ - ۳-۲ - متوكسی اتانول در تهیه سل مورد نیاز برای انباشت نمونه ها.

۶۵ ۴ - ۱-۳-۴ - خواص ساختاری و اپتیکی نمونه های بازپخت شده در محیط آرگون

۶۵ ۴ - ۱-۳-۴ - بررسی طیف پراش اشعه ایکس

۶۸ ۴ - ۱-۳-۴ - مورفولوژی نمونه ها

۶۹ ۴ - ۱-۳-۴ - بررسی خواص اپتیکی

۷۴ ۴ - ۲-۳-۴ - بررسی خواص ساختاری و اپتیکی نمونه های بازپخت شده در خلا

۷۵	۱-۲-۳-۴- بررسی طیف پراش اشعه ایکس (XRD) نمونه ها
۷۶	۲-۲-۳-۴- مورفولوژی نمونه ها
۷۸	۳-۲-۳-۴- خواص اپتیکی
۸۵	۳-۳-۴- بررسی اثر دمای خشک سازی
۸۵	۱-۳-۳-۴- بررسی طیف های پراش اشعه ایکس
۸۸	۲-۳-۳-۴- مورفولوژی نمونه ها
۸۹	۳-۳-۳-۴- بررسی خواص اپتیکی
۹۳	۴-۳-۴- بررسی اثر ضخامت روی خواص ساختاری و اپتیکی لایه های نازک CuAlO ₂
۹۴	۱-۴-۳-۴- بررسی طیف پراش اشعه ایکس
۹۶	۲-۴-۳-۴- مورفولوژی نمونه ها
۹۷	۳-۴-۳-۴- ویژگی های اپتیکی
۱۰۳	۵-۳-۴- بررسی اثر نسبت مولی آلومینیوم با مس
۱۰۳	۱-۵-۳-۴- بررسی طیف پراش اشعه ایکس
۱۰۷	۲-۵-۳-۴- بررسی مورفولوژی نمونه ها
۱۰۸	۳-۵-۳-۴- بررسی طیف عبوری نمونه ها
۱۱۲	۴-۴- نتیجه گیری

فهرست شکل ها

شکل (۱-۱)- طرح شماتیکی از نیمرسانای نوع n.....	۳
شکل (۲-۱)- طرح شماتیکی از نیمرسانای نوع p.....	۴
شکل (۳-۱)- طرح شماتیکی از ساختار نواری یک نیمرسانا با گاف نواری مستقیم و غیر مستقیم.....	۴
شکل (۴-۱)- یک طرح شماتیک از یک ساختار آمورف.....	۵
شکل (۴-۲)- یک طرح شماتیک از یک ساختار چند بلوری.....	۶
شکل (۴-۳)- یک طرح شماتیک از یک ساختار تک بلور.....	۶
شکل (۷-۱)- ترکیبات ساختاری اکسید های نیمرسانای نوع p.....	۸
شکل (۸-۱)- سلولی از ساختار بلوری ABO_2 (a , b , 3R) 2H	۹
شکل (۹-۱)- طرح شماتیکی از افزایش گاف نواری یک ماده نیمرسانا براثر افزایش تراکم حامل های آزاد.....	۱۱
شکل (۱۰-۱)- طرح شماتیک نظریه نواری مواد.....	۱۳
شکل (۱۱-۱)- یک طرح شماتیک از (a) شبکه ای استوکیومتری $CuAlO_2$ (b) اتم های اکسیژن اضافی در جایگاه های بلوری (c) اتم های اکسیژن اضافی در جایگاه های بینابینی.....	۱۷
شکل (۱-۲)- مهمترین روش های رشد لایه نازک.....	۲۲
شکل (۲-۱)- ساختار های تولید شده با استفاده از روش سل - ژل.....	۲۳
شکل (۳-۲)- دستگاه تمیز کننده آلتراسونیک موجود در آزمایشگاه نانو فیزیک دانشکده فیزیک دانشگاه صنعتی شاهروود.....	۲۸
شکل (۴-۲)- مراحل لایه نشانی به روش سل - ژل غوطه وری.....	۲۹

- شکل (۵-۲)- مراحل مختلف روش سل - ژل چرخشی الف) انباست ب) شروع چرخش ج)
پایان چرخش د) تبخیر..... ۳۰
- شکل (۶-۲)- طرح پراش پرتو X برای نمونه های CuAlO_2 در دماهای بازپخت مختلف..... ۳۲
- شکل (۷-۲)- تصاویر SEM سطح نمونه های a) بازپخت نشده و بازپخت شده در دماهای b)
۳۳..... درجه سانتیگ (d) ۹۵۰ (c) ۸۵۰ ۱۰۵۰ (e) ۱۱۰۰ (f) ۱۱۵۰
- شکل (۸-۲)- نمودار شفافیت اپتیکی لایه نازک $\text{Al}_2\text{O}_3:\text{CuAlO}_2$ در دمای بازپخت $^{\circ}\text{C}$
۳۴..... ۱۱۵۰ به مدت ۴ ساعت تحت محیط خلأ
- شکل (۹-۲)- طرح پراش پرتو X برای نمونه های CuAlO_2 روی زیرلایه سفایر در دماهای
بازپخت $^{\circ}\text{C}$ ۱۰۵۰- ۶۵۰ ۴۰۰ sccm
- شکل (۱۰-۲)- تصاویر FESEM سطح نمونه های بازپخت شده در دماهای (a) ۸۵۰ $^{\circ}\text{C}$ (b) ۱۰۵۰ $^{\circ}\text{C}$ (c) ۹۵۰ $^{\circ}\text{C}$ فشار اتمسفر ۴۰۰ sccm
- شکل (۱۱-۲)- نمودار شفافیت اپتیکی لایه های نازک CuAlO_2 در دماهای بازپخت مختلف
روی زیرلایه سفایر تحت فلوئی نیتروژن در فشار اتمسفر ۴۰۰ sccm
- شکل (۱۲-۲)- نمودار $\alpha h\nu^2$ بر حسب $h\nu$ برای لایه های CuAlO_2 در دمای بازپخت
مختلف روی زیرلایه سفایر تحت فلوئی نیتروژن در فشار اتمسفر ۴۰۰ sccm
- شکل (۱۳-۲)- طرح پراش پرتو X برای نمونه های CuAlO_2 در دمای بازپخت 750°C با
نسبت مولی متفاوت ۳۸
- شکل (۱۴-۲)- تصاویر FESEM سطح نمونه های CuAlO_2 بازپخت شده در دمای بازپخت
۷۵۰ $^{\circ}\text{C}$ با نسبت مولی متفاوت Al/Cu
- شکل (۱۵-۲)- دستگاه XRD مورد استفاده برای آنالیز نمونه ها واقع در دانشگاه دامغان..... ۴۱

- شکل (۲-۳)- نمایی از بازتاب اشعه X از صفحات بلوری ۴۱
- شکل (۳-۳)- شماتیکی از دستگاه اسپکتروفوتومتر مدل UV-160 شرکت Shimadzu واقع در دانشکده فیزیک دانشگاه صنعتی شهرود ۴۳
- شکل (۴-۳)- جریان الکتریکی عبوری از یک لایه نازک ۴۸
- شکل (۵-۳)- تصویر دستگاه چهار پایانه ای مستقر در آزمایشگاه نانو فیزیک دانشکده فیزیک دانشگاه صنعتی شهرود ۴۹
- شکل (۶-۳)- طرح شماتیکی از اثر هال ۵۰
- شکل (۷-۳)- طرح شماتیکی از روش وان در پاو در اندازه گیری ولتاژ هال ۵۱
- شکل (۸-۳)- طرح شماتیکی از اجزاء اصلی میکروسکوپ الکترونی ۵۱
- شکل (۱-۴)- طیف های XRD نمونه های بازپخت شده به مدت ۴ ساعت در دماهای بازپخت متفاوت ۵۵
- شکل (۲-۴)- طیف تراگسیل نمونه های مطالعه شده در دماهای بازپخت مختلف ۵۷
- شکل (۳-۴)- تصاویر XRD نمونه ها در دماهای بازپخت مختلف الف) 950°C ب) 1050°C ج) 1150°C ۵۹
- شکل (۴-۴)- تصویر FESEM لایه اکسید مس آلومینیم سنتر شده در دمای 1150°C مقیاس 500 nm ب) مقیاس $3\mu\text{m}$ ۶۰
- شکل (۵-۴)- طیف تراگسیل نمونه های آماده شده قبل و بعد از بازپخت در دماهای مختلف ۶۱
- شکل (۶-۴)- تغییرات $(\alpha hv)^2$ بر حسب انرژی فوتون های فرودی برای نمونه های بدون بازپخت و بازپخت شده در دماهای بازپخت مختلف ۶۲
- شکل (۷-۴)- تغییرات $(\alpha hv)^{1/2}$ بر حسب انرژی فوتون های فرودی برای نمونه های بدون بازپخت ۶۳

۶۲ و بازپخت شده در دماهای بازپخت مختلف

شکل (۸-۴)- تصاویر XRD الف) نمونه بدون بازپخت و نمونه های بازپخت شده تحت اتمسفر

آرگون در دمای ب) ۷۵۰ °C (ج) ۸۰۰ °C (د) ۸۵۰ °C (۶۷

شکل (۹-۴)- تصاویر FESEM نمونه های تهیه شده در دماهای بازپخت مختلف ۶۹

شکل (۱۰-۴)- نمودار شفافیت اپتیکی لایه ها در دماهای بازپخت مختلف در محیط آرگون ۷۱

شکل (۱۱-۴)- تصویر FESEM از مقطع نمونه بازپخت شده در دمای ۸۰۰ °C در محیط آرگون ۷۲

شکل (۱۲-۴)- نمودار ضریب جذب لایه ها در دماهای بازپخت مختلف در محیط آرگون ۷۲

شکل (۱۳-۴)- الف) تغییرات $(\alpha h\nu)^{1/2}$ و ب) تغییرات $\alpha h\nu^2$ بر حسب انرژی فوتون های فروودی

برای نمونه های بدون بازپخت و بازپخت شده در دماهای بازپخت مختلف در محیط آرگون ۷۳

شکل (۱۴-۴)- تصاویر XRD الف) نمونه بدون بازپخت و نمونه های بازپخت شده تحت شرایط

خلاؤ در دمای ب) ۷۵۰ °C (ج) ۸۰۰ °C (د) ۸۵۰ °C (۷۵

شکل (۱۵-۴)- تصاویر FESEM نمونه های تهیه شده در دماهای بازپخت مختلف ۷۷

شکل (۱۶-۴)- نمودار شفافیت اپتیکی لایه های نازک تهیه شده در دماهای بازپخت مختلف در

محیط خلاؤ ۷۹

شکل (۱۷-۴)- تصاویر شفافیت اپتیکی لایه های نازک CuAlO_2 تهیه شده با شرایط متفاوت

توسط گروه جیانگ و همکاران ۸۰

شکل (۱۸-۴)- تغییرات ضریب جذب نمونه ها با طول موج در دمای بازپخت متفاوت در محیط

خلاؤ ۸۱

شکل (۱۹-۴)- تغییرات $\alpha(hv)^2$ بر حسب انرژی فوتون های فروودی برای نمونه های بدون بازپخت و بازپخت شده در محیط خلاً در دماهای متفاوت. ۸۲

شکل (۲۰-۴)- تغییرات $\alpha(hv)^{1/2}$ بر حسب انرژی فوتون های فروودی برای نمونه های بدون بازپخت و بازپخت شده در محیط خلاً در دماهای متفاوت. ۸۲

شکل (۲۱-۴)- نمودار تغییرات (الف) ضریب شکست و (ب) ضریب خاموشی نمونه ها قبل و بعد از بازپخت در دماهای مختلف تحت محیط خلا. ۸۴

شکل (۲۲-۴)- نمودار تغییرات (الف) و (ب) نمونه ها قبل و بعد از بازپخت در دماهای مختلف تحت محیط خلا. ۸۴

شکل (۲۳-۴)- تصاویر XRD نمونه های خشک سازی شده در دماهای (الف) 200°C (ب) 300°C (ج) 400°C ۸۷

شکل (۲۴-۴)- تصاویر FESEM نمونه ها با دمای خشک سازی متفاوت (الف) 200°C (ب) 300°C (ج) 400°C ۸۸

شکل (۲۵-۴)- نمودار شفافیت اپتیکی لایه های نازک در دماهای خشک سازی مختلف (الف) قبل از بازپخت (ب) بعد از بازپخت در دمای 800°C در محیط آرگون ۹۰

شکل (۲۶-۴)- نمودار های تغییرات ضریب جذب بر حسب طول موج نمونه های خشک سازی شده در دو دمای 300°C و 400°C ۹۰

شکل (۲۷-۴)- (الف) تغییرات $\alpha(hv)^{1/2}$ و (ب) تغییرات $\alpha(hv)^2$ بر حسب انرژی فوتون های فروودی برای نمونه های خشک سازی در دو دمای 300°C و 400°C ۹۱

شکل (۲۸-۴)- (الف) تغییرات ضریب شکست بر حسب طول موج (ب) تغییرات ضریب خاموشی

بر حسب طول موج نمونه های خشک سازی در دو دمای 300°C و 400°C ۹۲

شکل (۲۹-۴)- نمودار (الف) تغییرات ϵ_1 و (ب) تغییرات ϵ_2 بر حسب طول موج برای نمونه های خشک

سازی در دو دمای 300°C و 400°C ۹۳

شکل (۳۰-۴)- تصاویر XRD نمونه های رشد داده شده با ضخامت های متفاوت (الف) ۱۴۰ nm

ب) ۱۸۰ nm ۹۵

شکل (۳۱-۴)- اندازه گیری های FESEM لایه های نازک CuAlO_2 با ضخامت های متفاوت (الف)

۹۷ ب) ۱۸۰ nm ۱۴۰ nm

شکل (۳۲-۴)- نمودار شفافیت اپتیکی لایه های نازک با ضخامت های متفاوت (الف) قبل از باز پخت

ب) بعد از باز پخت ۹۸

شکل (۳۳-۴)- ضریب جذب نمونه های تهیه شده با ضخامت های متفاوت ۹۹

شکل (۳۴-۴)- تغییرات $(\alpha h\nu)^2$ بر حسب انرژی فوتون های فروودی برای نمونه ها با ضخامت های متفاوت ۹۹

شکل (۳۵-۴)- تغییرات $(\alpha h\nu)^{1/2}$ بر حسب انرژی فوتون های فروودی برای نمونه ها با ضخامت های متفاوت ۹۹

شکل (۳۶-۴)- نمودار تغییرات (الف) ضریب شکست و (ب) ضریب خاموشی بر حسب طول موج برای

نمونه ها با ضخامت متفاوت ۱۰۲

شکل (۳۷-۴)- نمودار تغییرات (الف) ϵ_1 و (ب) ϵ_2 بر حسب طول موج برای نمونه ها با ضخامت های متفاوت ۱۰۲

شکل (۴-۳۸)- تصاویر XRD نمونه ها ای رشد داده شده با نسبت های مولی متفاوت..... ۱۰۵

شکل (۴-۳۹)- اندازه گیری های FESEM نمونه ها با نسبت مولی متفاوت (الف) $Al/Cu = 0/8$

ب) $Al/Cu = 1/2$ ج) $Al/Cu = 1$ ۱۰۸

شکل (۴-۴۰)- نمودار شفافیت اپتیکی لایه های نازک $CuAlO_2$ با نسبت های مولی Al/Cu

متفاوت بعد از باز پخت..... ۱۰۹

شکل (۴-۴۱)- ضریب جذب نمونه های تهیه شده با تعداد دفعات متفاوت..... ۱۱۰

شکل (۴-۴۲)- تغییرات (الف) $(\alpha h\nu)^{1/2}$ و (ب) $\alpha h\nu^2$ بر حسب انرژی فوتون های فروودی برای نمونه

های با نسبت های مولی Al/Cu متفاوت..... ۱۱۰

فهرست جدول ها

جدول (۱-۱)- دسته بندی مواد جامد بر اساس مقاومت ویژه ۲
جدول (۲-۱)- اکسید های نیمرسانای شفاف از نظر آرایش آنیون و کاتیون ۷
جدول (۳-۱)- پارامتر شبکه CuAlO_2 برای ساختار فضایی هگزاگونال (2H) و رومبودرال ۹.....(3R)
جدول (۴-۱)- محدوده گاف نواری مستقیم و گاف نواری غیر مستقیم ۱۰..... CuAlO_2
جدول (۵-۱)- اکسید های نیمرسانای شفاف نوع n ۱۵
جدول (۶-۱)- اکسید های نیمرسانای شفاف نوع p ۱۵
جدول (۱-۲) خلاصه ای از روش‌های به کار برده شده در تهیه لایه نازک CuAlO_2 و نتایج آنها ۳۱
جدول (۱-۳)- ضرایب n در رابطه (۷-۳) با توجه به نوع گاف نواری ماده ۴۶
جدول (۱-۴)- گاف نواری لایه ها در دمای بازپخت مختلف ۶۴
جدول (۲-۴)- ثابت های شبکه نمونه رشد داده شده تحت اتمسفر آرگون ۶۸
جدول (۳-۴)- گاف نواری لایه ها در دمای بازپخت مختلف ۷۴
جدول (۴-۴)- گاف نواری لایه های بدون بازپخت و بازپخت شده در دماهای مختلف تحت محیط خلا ۸۳
جدول (۵-۴)- گاف نواری لایه ها در دماهای خشک سازی متفاوت ۹۱
جدول (۶-۴)- اندازه متوسط بلورک ها برای نمونه ها با ضخامت های متفاوت ۹۵
جدول (۷-۴)- گاف نواری لایه های CuAlO_2 تهیه شده با ضخامت های متفاوت ۱۰۱